



Det hemliga solfjädersspråket

Elvira Herrador Quero (översättning: Mona Lidman Valdemarsson)

Historia

Sedan forntiden har människan i heta klimat använt redskap för att fläkta sig, till en början i form av just fjädrar eller palmlblad. Som dräkttillbehör har solfjädern använts i Europa sedan slutet av 1400-talet, först som en liten flagga eller plym på skaft.

Solfjädern, som vi brukar se den idag, består av en halvcirkelformad hopvikbar skiva. Denna modell, som anses ha uppfunnits av en japan på 600-talet, kom till Europa på 1500-talet när spanjorer och portugiser hade öppnat handelsvägarna till Kina och Japan. Till en början var det ett dyrt och ovanligt föremål. Men snart utvecklades en riktig solfjädersindustri i Spanien och sedan särskilt i Italien och Frankrike. Solfjädern blev fort ett viktigt tillbehör till damernas utstyrsel och har med tiden också blivit populär bland herrar.

Användning

En dam håller solfjädern i en hand och öppnar den genom att slå ut den med en liten knyck och sedan fläktar hon sig framför bröstet eller halsen. Hennes solfjäder är ofta dekorerad i flera färger och kan vara en dyrbarhet. Mannens solfjäder ska vara enfärgad och mindre. Den öppnas med båda händerna och han fläktar sig framför ansiktet.

Bruket av solfjädrar hade spanjorerna

naturligtvis med sig till Syd- och Melanamerika. När de unga flickorna i Puertorico skulle gå på fest och dans i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet följde deras mamma eller en annan vuxen person med dem för att övervaka deras uppförande och vakta deras dygd. En sådan övervakarska kallades "chaperona" och ungdomarna tvingades att uppfinna ett sätt att meddela sig och flirta med varandra utan att "chaperonan" märkte det. Solfjädern kombinerad med gester blev ett hemligt språk för kvinnorna på vilket de kunde skicka korta meddelanden till sina kavaljerer även när de var i kyrkan, på teater eller tjurfäktning.

Här är några exempel på hur man kunde hantera solfjädern:

- a) Stängd solfjäder nära hjärtat: **"Jag älskar dig"**
- b) Ett finger på toppen av solfjädern: **"Jag vill tala med dig"**
- c) Öppen solfjäder över läpparna: **"Kyss mig"**
- d) Öppen solfjäder över vänstra örat: **"Avslöja inte vår hemlighet"**
- e) Stänga solfjädern sakta: **"Jag lovar att gifta mig med dig"**
- f) Stängd solfjäder bakom huvudet: **"Glöm mig inte"**
- g) Öppen solfjäder i högra handen framför ansiktet: **"Följ mig"**

- h) Stängd solfjäder fram och tillbaka mellan händerna: **“Jag hatar dig”**
- i) Stängd solfjäder bakom huvudet och pekfingret utsträckt: **“Farväl”**
- j) Fläkta sig långsamt över bröstet: **“Jag har ingen fästman”**
- k) Fläkta sig med korta hastiga rörelser över bröstet: **“Jag är förlovad, gå din väg”**
- l) Hålla solfjädern mot tinningen och titta uppåt: **“Jag tänker på dig, natt och dag”**

Detta hemliga teckenspråk, som spred sig i spansktalande länder, var säkerligen inte helt detsamma överallt, utan det förekom lokala varianter.

Idag

Medan fabrikationen av solfjädrar nu har upphört i de flesta länder, lever den kvar i Spanien, vilket klimatet här säkert har bidragit till. I Valencia finns idag en

blomstrande industri för solfjädrar, som exporteras till hela världen. Utseendet på solfjädrarna varierar mycket. Man kopierar och inspireras av gamla modeller men skapar också nya moderna mönster.

Den enda hantverksskolan som idag undervisar i framställning av artistiska solfjädrar finns i Cadiz. Här har man för första gången i historien modifierat formen på den hopvikbara solfjädern.

Och idag kan en kvinna fortfarande använda en solfjäder för att locka eller bara för att svalka sig, lite kokett. Varför inte vänja sig vid att använda en solfjäder för att lindra värmen och njuta av gracen i solfjäders rörelse? Dessutom kan det vara en avledande syssla för den som vill sluta röka.

Så om du bor i Spanien, bör du alltid ha en solfjäder till hands, men det är bäst att du är medveten om vilka signaler du skickar.